

Споменици траже простор

У Спомен-збирци Рајна Мамузића у Новом Саду одржан је разговор о монументалној скулптури, њеној намени и функцији као и судбини у новој урбанијој средини

Чини се да урбана средина да нас не трпи скулптуру великих димензија, те вајарска дела на мењена отвореном простору бе же ван градова, улица, тргова. Ова констатација била је једна од кључних изнетих на прекси ноћном разговору о монументалној скулптури, одржаном у новосадској Поклон-збирци Рајка Мамузића поводом изложбе вајара Јована Солдатовића. У разговору су, поред осталих, учествовали Вера Ристић из Народног музеја у Београду и професор Филозофског факултета у Београду Лазар Трифуновић.

Мада је повод оваквом скуну била изложба Јована Солдатовића, вајара који је познат углавном по својим меморијалним другим монументалним скулптурама изложеним у отвореном простору, мало је речи било о Солдатовићевом делу. Говорило се у начелу о историјату, развоју и судбини вајарства, о разлогима пресудним за постојање и

опстанак ове ликовне дисциплине, о последицама урбанизације на развој скулптуре и битним околностима које утичу на рад вајара дљем света.

Скулптура је у нашој култури млада дисциплина, поготово то важи за монументалну скулптуру која није имала услова да се развија пре појаве градова, односно урбанизације. Вајарска дела великих димензија почела су да освајају улице и тргове од скора, како би се њима означили неки велики историјски догађаји, или представили неке значајне личности. Убрзано дизање и разрастање градова какве данас имамо, неминовно је пред вајаре поставило низ егзистенцијалних питања: шта скулптура данас значи, где јој је место, каква је функција, може ли опстати оваква каква је, искључује ли урбанизација у начелу јавну скулптуру?

Међу глатким мање-више сивим, високим бетонским конст-

рукцијама зграда, човек би радио видео дело које би разбило монотонију хоризонтала и вертикала. Сем тога, речено је, постоји потреба у човеку да на својим свакодневним градским путањама сртне уметничко дело.

У тражењу простора у коме ће моћи да се изрази, покаже и привуче пажњу на себе, скулптура је побегла ван градова и у паркове. Постављено је питање да ли је и такво решење увек успело.

Учесници у разговору о монументалној скулптури сматрају да, мада је скулптура на неки начин угрожена, може наћи нове путеве развоја, али ће бити неопходно да се пронађе веза између стваралаца, финансијера и грађана која ће омогућити скулптури да поново уђе у јавни живот у изменjenom граду.

Н. Симић